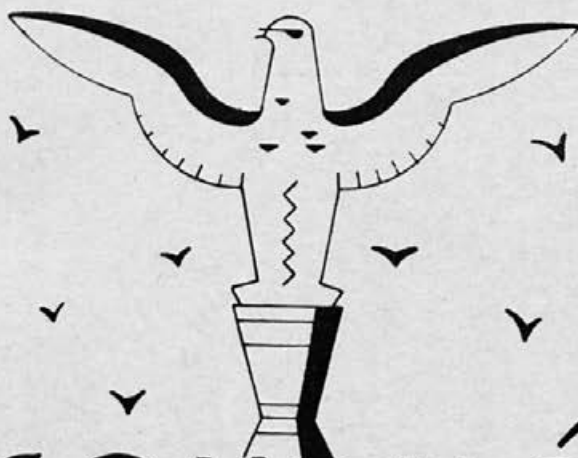

SOKOLIĆ LIST ZA SOKOLSKI NARAŠTAJ

GODINA XIX

BROJ 2

Sadržaj

1. Renata Tirš	25
2. Jugoslovenska misao u 19 stoleću	27
3. Betoven govori	32
4. O čoveku	33
5. Uspomeni Aleksandra Puškina	34
6. Divdan	35
7. Lužičko - srpske priče	35
8. Besmrtnici govore	36
9. Naši pesnici: Kralju Sokolu. — Utorak bez osmeha. — Poldan. — Песма Соколића. — Čele-Kula. — † Ivanu Kovaču. — Nekad bilo... — Соко кликће! — Biseru svoje duše. — Huski. — Sivec kradljivac. — Hej... 41	
10. Radovi našeg naraštaja: Starešina dr. St. Bukovski među nama. — Dečanski samostan	42
11. Glasnik: Starosta Saveza SS u Ljubljani. — VI. savezne smuške tekme SKJ. — Nikola Tesla, počasni doktor tehnike u Brnu. — Plovdiv, najstariji grad Bugarske. — Uzgoj omladine u duhu Male antante. — Rusija u broje- vima. — Zemlja s groba blagopočivšeg Aleksandra u Chudobinu kod Litovela. — Cigansko školstvo u Češkoslovačkoj. — Nurmi protiv ženskog sporta. — 200.000 koturača u Beču. — Crkva od čelika. — Najveći svetionik u Južnoj Afriici. — Riba s milion godina. — Mark Twain. — Za šalu	46

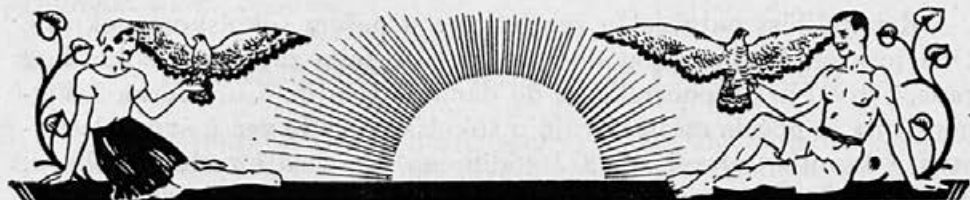
»Sokolić« izlazi na kraju svakoga meseca. Godišnja pretplata Din 20—, polu-
godišnja Din 10—, pojedini broj Din 2—.

Urednik: Josip Jeras, Ljubljana, Levstikova ulica 19.

Izdaje Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije (E. Gangl). — Naslov uprave:
Uprava sokolskih listova, Ljubljana, Frančiškanska ulica 6. Telefon br. 2312.
Račun pošt. štedionice 12.943.

Rukopisi se šalju na adresu urednika, pretplate i narudžbe upravi sokolskih
listova.

Tiska: Učiteljska tiskara u Ljubljani (pretstavnik Francè Štrukelj).

U LJUBLJANI, FEBRUAR 1937

GODINA XIX • BROJ 2

RENATA TIRŠOVA

Još su jednom tužno zalepršale crne zastave na sokolskim domovima širom čitavog Slovenstva; odale su počast velikoj pokojnici, velikoj Sokolici, sestri Renati Tirš, koja se po svojim zemnim ostacima zauvek odelila od nas.

Iako smo očekivali njenu smrt, ipak nas je ona iznenadila, jer nismo verovali da će tako skoro doći. Ali što možemo?

— Možemo da greamo u suzama, da naričemo i plačemo, da mislimo i smišljamo, ali izmeniti ništa ne možemo. I veliki je Bekon rekao: »Duša i duh razvijaju se s telom, rastu s njegovim rastenjem, trpe njegove bolove i umiru s njegovom smrću. Nema

ničega osim atoma, prostora i zakona; a zakon svih zakona jeste — večito nastajanje i večito nestajanje«. — Po smrti pokojnik se sudi samo po delima, koja je iza sebe ostavio, a naša velika pokojnica sa svojim delima pokazala i dokazala da je zaista bila velika i po duhu i po duši.

Pokojna Renata Tirš preminula je 22 februara o. g. u Pragu u svojoj 83 godini. Odar podignut u Tirševu domu, bio je okićen cvećem i vencima i čuvan od počasne sokolske straže.

Renata Tirš najveće je žensko ime u našem sokolskom pokretu. Ona je svedok sveg onog tihog, a kasnije tako zamašnjog sokolskog rada, i to od prvih početaka pa do dana današnjih. Kao kćerka J. Fignera, ona je počela da učestvuje u sokolskom radu već u svom detinjstvu. I kasnije, udavši se 1872 godine za osnivača i vođu Sokolstva, dra M. Tirša, ona je postala kopča, koja je stalno vezivala ove sokolske pokretače i stvaraoce, kojima je svojski pomagala u sokolskom radu, kojemu je posvetila sve svoje slobodno vreme; sve do svoje smrti živo se zanimala za Sokolstvo. U sokolske redove stupila je odmah, što je i razumljivo, već u 1865 godini, čim je Praški Sokol, kome je stajao na čelu njen otac, osnovao ženske odeljke, u kojima je stalno i redovno vežbala.

Ali Renata Tirš nije velika samo zbog toga, što je bila žena Miroslava Tirša i kćerka J. Fignera, jer to samo za sebe ne bi bilo tako značajno, i što je svom dušom prigrllila sokolsku misao, već je Renata Tirš velika zbog toga, što je po sokolskom nauku živela i delovala.

Rad Renate Tirš naročito je zapažen u nacionalnim udruženjima, a živo je radila na kulturnom i dobrotvornom polju. Njen kulturni rad, naročito umetnički, nagradila je Karlova univerza u Pragu s time, što je podelila R. Tirš naslov počasnog doktora. Žensko školstvo naročito joj je duboko ležalo na srcu i na tom polju mnogo je učinila podižući narodnu prosvetu na još viši stepen. Taj rad naročito je bio jak za vreme svetskog rata, kada je na prosvetnom području zauzimala vrlo visoke položaje, na kojima su došle do izražaja njena puna sposobnost i volja i ljubav prema nauci i narodu. O svom naučnom radu napisala je mnoge rasprave i prikaze, koje je kritika uvek pratila s velikim poštovanjem i priznanjem njene stručne spreme. U najteže vreme po Slovene, za svetskog rata, Renata Tirš ne bojeći se progona i vešala, radila je u Češkoj mafiji, t. j. tajnom udruženju rušilaca Austro - Ugarske. Veoma je bio cenjen njen rad na dobrotvornom polju, na polju zbrinjavanja siromašne češke dece, kada je osnovala dobrotvorno društvo »Češko srce«, koje je mnogu sirotu spasilo od sigurne propasti. Uopšte nije bilo polja: narodnog, dobrotvornog, prosvetnog, revolucionarnog i t. d. gde nije aktivno radila i Renata Tirš. Rad i služba narodu bili su joj prirođeni; to je naučila u kući svog oca i kasnije u zajednici sa svojim mužem drom Miroslavom Tiršem, našim sokolskim učiteljem. Pred par godina, kada je pokojna sestra počela da oseća da joj se bliža konac života, napisala je uspomene na svog muža pod naslovom »Duh i delo«. I tu ona kao najbliža saradnica osnivača Sokolstva tumači njegove misli, objašnjava njegove težnje.

Velika pokojnica odužila se je u punoj meri Sokolstvu, a s time i narodu, jer se Sokolstvo od naroda ne može da deli.

Slava Joj i večni spomen među nama!

(Kljč.)

Jugoslovenska misao u 19 stoleću

Devetnaesto stoleće naše istorije, ispunjeno političkim borbama, kulturno-prosvetnim nastojanjima i socijalno - ekonomskim previranjima, ima naročiti značaj za razvoj jugoslovenske misli. Ta misao, koja se od doseljenja Južnih Slovena provlačila kao crvena nit, čas jače čas slabije, kroz njihovu istoriju, naišla je u ovom veku na lepo razumevanje i kod Hrvata i kod Srba i kod Slovenaca, triju plemena jednog naroda. Kao i uvek, i sada su politički momenti, dobrim delom, dirigovali razvoju jugoslovenske misli. Ali, oni nisu bili glavni i jedini faktori, koji su uticali na njen razvoj. Trebalo je ljudi, ideologa, apostola, koji će svom snagom svoga uma srušiti sve prepreke, koje je neprijatelj vekovima zidao da razdvoji braću, držeći se stare istine da je nad zavađenim najlakše vladati. A takve ljude izbacilo je devetnaesto stoleće. Zahvaljujući svemu tome, mogla se jugoslovenska misao u ovom veku iskristalisati u tolikoj meri da njena idejna svetlost obasja i našu istoriju dvadesetog stoleća, u kome se ostvarila zajednička želja ideologa jugoslovenstva: oslobođenje i ujedinjenje jednokrvne braće.

Već sam početak 19 stoleća obećavao je mnogo. S jedne strane, Karađorđe počinje divovsku borbu protiv vekovnog stranog gospodara, a s druge strane Napoleon ujedinjuje jedan deo Južnih Slovena u ilirskim provincijama. Karađorđe je preko Bosne gledao i na ostale jugoslovenske zemlje, na jedinstvo Srba, Hrvata i Slovenaca, poručujući Napoleonu da Srbi »ne bi hteli da odvoje svoju sudbinu od sudbine ilirskih provincija, gde je isti jezik, isti narod«.

Što se dublje ulazilo u 19 stoleće, sve je više jačala jugoslovenska misao u našem narodu. U drugoj četvrtini 19 stoleća uspeva jedan deo našega naroda da olakša svoj život u Kneževini Srbiji, a u drugom delu stvara se ilirski pokret kao preteča docnijeg jugoslovenstva, koji, kao prvenstveno književni pokret, duhovno ujedinjuje pretstavnike Srba, Hrvata i Slovenaca. Ljudevit Gaj, kao duša ovoga pokreta, ima nesumnjivo jednu od najvećih zasluga za razvoj jugoslovenske misli. Uvođenjem jedinstvenog pravopisa i Vukove štokavštine, on je još više približio Hrvata Srbima i pokazao Slovencu pravi put kojim će doći u bratsko kolo. I dok Miloš na istoku krči puteve slobodi Srbije, na zapadu Gaj ponosno peva:

»Nas je negda jedna mati
Draga rodila,
S jednim nas je Bog joj plati!
Mlekom dojila.«

Uz Gaja ističu se i drugi naši ljudi kao pobornici jugoslovenske misli. Ljudevit Farkaš - Vukotinović, pišući Teodoru Pavloviću, ističe »lepe napretke koje Serblji brati naši u slovstvu svojem delaju«, i naglašava da je »sa Serbljinom sjediniti se želja svakog poštenog Horvata«. Držeći se Šafaržikovog učenja o autohtonstvu Slovena u Srednjoj Evropi, grof Janko Drašković zastupa mišljenje da su Srbi, Hrvati, Slovenci i Bugari potomci starih Ilira i da treba da se ujedine na osnovu dubrovačkog dijalekta Ilirsko ime, pod kojim su trebali da se ujedine Južni Sloveni, nije nailazilo svugde na razumevanje i odobravanje. Pojedincima je ono zvučilo kao strano, pa se ubrzo pored ilirskog imena našlo i novo — jugoslovensko, koje je imalo isto značenje. »Zovimo se svaki svojim rođnim imenom«, kaže Teodor Pavlović. »Kranjci neka budu Kranjci; Horvati Horvati, a Serblji Serblji po osob, kad je pak o svima zajedno reč, zovimo se svi onako, kako se po prirodi zovemo i zvati moramo: rodena, jednoplemena, mila braća Jugoslavjani«. Ono u čemu su se slagali

tadašnji pretstavnici i Srba i Hrvata i Slovenaca, bez obzira uz koje su ime pristajali, bilo je: da su Srbi, Hrvati i Slovenci braća i da će samo slogom postići što žele. Pozivajući sve Južne Slovence u ilirsko kolo, Pavao Štoos kaže:

»Više očih vidi više,
Više misli više smatra,
Više rukah već napiše,
S više iskar biva vatra.

Samo sloge duh jedini
Bude naša obća dika,
Andeo mira među sini
Jedne majke i jezika!«

Posle zabrane ilirskog imena nastaje postepeno pretapanje ilirstva u jugoslovenstvo. Iste godine dok Branko Radičević poziva jugoslovensku braću u kolo, Petar Preradović smatra da bi jedan jedinstveni književni »južnoslavski jezik« i jedno pismo mogli da sruše sve prepreke, koje sprečavaju sjedinjenje braće Srba i Hrvata. Stvoriti takav jezik i pismo može samo složan rad, jer »dva brata u neslozi nikad prava nemaju — krivci su obadva«. Te iste godine, za vreme vlade kneza Aleksandra Karadorđevića, izlazi Garašaninovo »Načertanije«, u kome se jasno ističe presudna uloga Srbije u budućnosti Južnih Slovena. Nešto docnije, 1847, narodni jezik u srpskohrvatskoj književnosti odnese konačnu pobjedu, a u Hrvatskoj i Slavoniji, saborskom odlukom, ude u sve javne i službene poslove. Jugoslovenska misao krčila je polako put. U burnoj 1848 zablistala je dotada neviđenim sjajem.

Na velikoj majskoj skupštini u Sremskim Karlovcima Srbi stvaraju Vojvodinu i obnavljaju patrijaršiju. Na ovu skupštinu Hrvati su poslali posebnu delegaciju, koju je predvodio Ivan Kukuljević. Delegaciju su Srbi sjajno dočekali i na taj način jasno manifestovali svoju želju za jedinstvom s Hrvatima. Ta želja za jedinstvom Hrvata i Srba još se jače manifestovala prilikom ustoličenja bana Jelačića, koje je izvršio novoimenovani patrijarh Rajačić. Kad su se pred sakupljenim narodom našli jedan pored drugog ban i patrijarh na svojim počasnim stolicama, oduševljenju nije bilo kraja. »Hrvati se ljubiše sa Srbima«, veli jedan izveštaj, »sveštenici jedne i druge crkve u ushićenju svome slatko su se među sobom grlili; od radosti, od nežnosti svi smo suze proliili«. Bana i patrijarha nosio je razdragani narod u katoličku crkvu, gde se vršila služba božja na staroslovenskom jeziku, zatim u pravoslavnu crkvu, gde svi skupa pevahu »Mnogaja ljeta« i »Gospodi pomiluj«. Srpska delegacija, koja je prisustvovala ovim događajima u Zagrebu, utvrdila je s Hrvatima savez, čiji je cilj bio: da Hrvati pomažu sve srpske zahteve, a Srbi sve hrvatske; ako dvor odobri Hrvatima sve njihove zahteve, oni se neće sve dotle zadovoljiti dok i srpski ne budu odobreni; isto tako i Srbi. Taj savez trebao je da bude tako čvrst, da ga nikakva »madžarska ili nemačka intriga« ne može prekinuti. »Sa Srbima smo mi jedan narod«, poručuje Hrvatski sabor, »te tako čvrsto stopljeni, da nas ništa više na svijetu razdružiti neće moći«. U ovim burnim danima u istoriji Evrope nadoše se Srbi i Hrvati na bojnopolju, i dokazaše zajedničkom neprijatelju da su braća ne samo na reči nego i na delu. I Slovenci se tada javljaju. Njihova poruka Hrvatima pre rata s Madžarima zvuči bratski, iskreno: »Bratje! Vaši neprijatelji so tudi naši neprijatelji, proti katerim Vi idete, proti tistim čemo tudi mi združeni z Vami junaki iti... Vi ste na veke naši, mi na vse veke vaši brati... Vsi za enega, eden za vse!«...

Iako kraj prve polovine 19 veka nije doneo Južnim Slovenima ono što su očekivali, jer je i njih Austrija »zadivila« svojom nezahvalnošću, ipak u njihovim srcima nije prestala da tinja međusobna bratska ljubav. Strahoviti

Bahov apsolutizam, sa jasnom centralističkom i germanizatorskom notom, provoden bez milosrda u austrijskim zemljama, postepeno je dovodio slomljeni ilirizam u fazu jugoslovenstva. U tim teškim prilikama, kada je većina našega naroda stenjala pod austro - mađarsko - turskim neprijateljem, pojavljuje se na južnoslovenskom nebu nova zvezda, »jevanđelista Jugoslovenstva i narodnog jedinstva« — dakovački vladika Josip Juraj Štrosmajer. Ni položaj carskog dvorskog kapelana, ni služba u bečkom »Augustineumu«, ni pobeđe Austrije nad Italijanima i Mađarima — sve to nije moglo da promeni »Vjeruju« njegovog jugoslovenstva, kome je ostao veran do smrti: »Najglavnija zadaća Jugoslavjana je združiti se, složiti i ujediniti... Svaki ko iole bistrije naša odnošenja prosudi, znade, da nam sva naša samostalnost i neodvisnost malo ili ništa ne može pomoći, ako nam ne pade za rukom, da postanemo jedno političko tielo, u kom jedno sree bije«. Ljubljanska »Slovenija« razumela je potpuno ove proročanske reči velikog ideologa i nestrpljivo čeka »blaženo doba« sloge i zajedničkog života celokupnog jugoslovenskog naroda. Srpski, hrvatski i slovenački književnici i naučnici sastaju se u Beču, na poziv Vuka Karadžića, i donose jednoglasno rezoluciju u pogledu jednog jedinstvenog književnog jezika, uvereni, da će se na ovaj način »velike smutnje književnosti našoj s puta ukloniti i da će se k pravome jedinstvu mnogo približiti«. Javno mišljenje, izraženo putem »Slavjanskog juga« i »Jugoslavjanskih novina«, opominje narod na slogu i jedinstvo, i naglašava da su Zagreb i Beograd »najznamenitije tačke duševnog i političkog gibanja Jugoslovenaca«. Ako se ove dve tačke spoje, celokupni narodni život krenuće napred, a pred Južnim Slovenima ukazaće se ubrzo »široki put ka boljoj budućnosti«.

Padom Bahova apsolutizma nije prestala opasnost od neprijatelja, kome je sloga našega naroda bila trn u oku. »Divide et impera« uzeo je neprijatelj kao sredstvo da poremeti tu slogu i da se dočepa još više vlasti. Neprijateljske udarce namenjene našem narodu trebalo je odbiti. Štrosmajer je imao za to i smisla i volje. On je osećao da jugoslovenska misao, koju je on nosio u dubini svoje duše, nije dovoljno prečišćena. U nju je, zato, trebalo ubrizgati sokove narodne tradicije i narodne istorije. Trebalo je stvoriti jugoslovensku narodnu knjigu, koja će izvršiti narodni preporod i duhovno jedinstvo Južnih Slovena. To se, po Štrosmajerovom mišljenju, moglo postići preko jedne zajedničke jugoslovenske kulturno - prosvetne institucije. Zadojen tom mišlju, on i udara temelje Jugoslavenskoj akademiji, koja je trebala da oko sebe okupi i duhovno ujedini ne samo Hrvate, Slovence i Srbe nego i

Tamar pri Planici. V ozadju Jalovec pod katerim so se vršile smučke tekme v smuku in smučkih likh za prvenstvo SKJ in SSS

Bugare. Tako bi se neprijateljski udarci mogli odbiti zajedničkom snagom Južnih Slovena. Pre nego što je Akademija stupila u život, Hrvatski sabor, kome je Štrosmajer davao ton i prava, donosi zaključak kojim se srpsko-hrvatski jezik Trojedne kraljevine naziva jugoslovenskim. A istoričar Franjo Rački, Štrosmajerova desna ruka na polju jugoslovenske misli, piše ove značajne reči: »Ja smatram Hrvate i Srblje za dva plemena jednoga istoga naroda, razdvojena samom poviješću. Oni su dva brata, koja su VI ili početkom VII vijeka otišla iz očinske kuće, razdijelivši baštinu utemeljili dvije kuće, dva krova, dvije obitelji«. I Rački i Štrosmajer od ovoga vremena uviđaju koliko značaj ima Srbija za život Južnih Slovena. »Braća Srblji«, piše Rački 1862 g., »mogli su se ove godine uvjeriti, da Hrvati svaki napredak, koga oni čine, drže za svoj napredak... Mi smo se prenuli na rik topova iz Beogradske tvrde, te začeli nadu, da će ovaj gnjusni čin biti početak velikih čina, kojima će Srbija središte biti«.

I među ostalim Južnim Slovenima nastaje buđenje. Duh bratstva struji od obala kršne Dalmacije preko bosanskih planina i dopire do ponosnog Beograda, a odatle preko zlatnih ravnica Vojvodine i Slavonije do srca Hrvatske i Slovenije. Slovenac Janez Trdina, profesor riječke gimnazije, daje svojim dacima u VIII razredu pismeni zadatak »Hrvati i Srbi, ljubite se«, u Novom Sadu obrazuje se Ujedinjena omladina srpska, koja traži veze s Hrvatima, Slovencima i Bugarima, cetinjski gospodar, knez Nikola kliče »Onamo namo«..., a knez Mihailo utire puteve jugoslovenskom carstvu od Jadranskog do Crnog Mora. Na glas o turskom odlasku iz gradova, Velimir Gaj poručuje srpskoj braći:

»Uzdajte se u Hrvata,
U desnicu staru svoju,
U Hrvata vjerna brata,
I u miru, i u boju!«

Čuveni Hrvatski sabor od 11 maja 1867 donosi jednoglasno zaključak o istovetnosti i ravnopravnosti srpskohrvatskog naroda, koji je naišao na oduševljeno odobravanje u Srbiji i Dalmaciji. Vrhunac jugoslovenske misli u ovoj godini pretstavlja otvaranje Jugoslovenske akademije, kome su prisustvovali predstavnici svih slovenskih naroda. Na kakav je odjek naišlo otvaranje Akademije, vidi se po pozdravima, koje su uputili mnogi slovenski gradovi, ustanove i ljudi, u kojima se ispoljava slovenska solidarnost i bratska ljubav. Sledeće godine Beograd je veličanstveno dočekao tvorca Akademije, Štrosmajera. »Lijepa naša domovino«, »Što čutiš, Srbije tužni« i »Naprej zastave slave« razlegalo se tih dana po prestonici Srbije. Štrosmajer i beogradski mitropolit, stojeći jedan pored drugog na prozoru Mitropolije, bili su svedoci manifestacija srpskohrvatskog narodnog jedinstva. »Evo primera«, rekao je profesor Jovan Bošković, »da crkve ne razdvajaju sinove jednog naroda... Ako tamošnja vlada (naime austro-ugarska) bude i dalje gonila vođe srpske i hrvatske, onda može biti prijateljstva između vlade i vlade, ali nikako između naroda i naroda«.

Godine 1870 sastaju se slovenački, hrvatski i srpski političari na kongresu u Ljubljani i donose rezoluciju o jedinstvu Južnih Slovena na temelju narodnog osećanja i jezika. Južni Sloveni osećaju i imaju jednake narodne potrebe. Da se jednom krene napred, oni sjedinjuju »sve svoje moralne i materijalne snage i hoće da ih upotrebe za svoje jedinstvo na književnom, ekonomskom i političkom polju«. Kada je, 1874 godine, otvoren zagrebački univerzitet, Štrosmajer, koji se za to zalagao i moralno i materijalno, poručuje omladini svih Južnih Slovena da univerzitet treba da bude »ono sveto ognjište, na kom se srca bratska na ljubav, slogu i jedinstvo razgrijati imaju«.

Od hercegovačko-bosanskog ustanka i rata Srbije i Crne Gore protiv Turaka još se više oseća pijemontska uloga Srbije u životu Južnih Slovena. Okupacija Bosne i Hercegovine bolno je odjeknula u narodnim srcima.

Austro - ugarski organi bacali su seme mržnje i razdora među Srbe i Hrvate. Iako su u tome ponekad uspevali, ipak nisu potpuno uspeli. Veliki jugoslovenski umovi upućuju narod da bude složan, jer mu je budućnost jedna i jer bez sloge i prijateljstva »nema napretka ni hrvatskom ni srpskom plemenu«. »Neka se zagrlje Zagreb i Beograd, Sarajevo i Cetinje«, poručuje Erazmo Barčić ujedinjenoj hrvatskosrpskoj omladini. »Slovenčev neprijatelj«, dodaje Franko Potočnjak, »neprijateljem je i Srbinovim i Hrvatovim, jadi Srbinovi, jadi su i Slovenca i Hrvata, a muku Hrvatovu muči i Srbin i Slovenac«. A Zmaj Jova peva himnu Ujedinjenoj hrvatskoj i srpskoj akademskoj omladini:

... »Sad nam svjesna duša poje
Mi smo jedno, nismo dvoje.
Ko god rani Srba brata,
Ranio je i Hrvata;

Ko Hrvat bol zasniva,
Taj i Srbe izaziva.
Jedno tijelo, jedan rad,
Jedna misô, jedan nad«...

Neprijateljeva namera da razdvoji naš narod nije uspela. Što se više približavalo dvadesetom veku, sve se više ispoljavala jugoslovenska misao. U XX veku ona je stvorila Jugoslaviju.

Danas, kada se nalazimo u slobodnoj otadžbini i kada Slovenski Jug ulazi u novu eru, moramo da budemo braća više nego ikada.

»Što je zlatna kruna grbu
Neka bude Hrvat Srbu.

Što je dragi kamen zlatu
neka bude Srb Hrvat.

Slovenac, Bugar, Srb, Hrvat
Za uvek brat i brat.«

Beethoven govori

Kako, zar da vam sada pripovedam o tome ko je i šta je bio Beethoven? Ne bi li to značilo nipodaštavati vaše znanje kulturnog čoveka, nije li to uvreda za čoveka koji je obrazovan? Zar da vam sada tumačim ko beše Ludvig van Beethoven. To je, mislim, suvišno. Biće, naprotiv, mnogo interesantnije da čujemo kako je mislio taj veliki čovek.

Veoma su retki književni sastavci tog velikog muzičara; to su rečenice za kojima treba tragati kao za zlatom. Stoga Beethoven nije toliko poznat kao mislilac, nego više kao glazbeni genij, i kao takav se je u glavnome svetu i pretstavio.

Da se upoznamo s nekoliko njegovih beležaka, aforistički izraženih.

»Pokaži svoju moć, Sudbino. Mi nismo sami svoji gospodari. Što je sudeno, to mora biti, pa neka bude tako.«

»Život je sličan vibracijama tonova, a čovek igri struna na violini. Ako je udarac bio prejak, izgubi život svoj pravi rezon (pravo na opstanak) i nikada ga više nije u stanju povratiti. Uslediće samo nezadovoljstvo, koje se nikada neće moći pridružiti s ovim u božansku harmoniju sveljudskih ideala.«

»Nikada na vrbi ne mogu da rode datule, zato ne troši uzalud vremena sa slabijima, ne pripovedaj im o velikim idealima, jer obična trstika nikako ne može dati šecernih elemenata.«

»Radi, a ne zahtevaj... Žrtvuj se, a ne nadaj se ni slavi, ni nagradi.«

»Elementarna oznaka, koja odlikuje čoveka, dostojnoga toga imena, jeste postojanost i vernost vlastitim idealima, nasuprot ogromnoj i neprijateljski nastrojenoj okolini.«

»Mir i sloboda jesu najveća dobra roda ljudskoga.«

»Bogato i raskošno neka seje seme ljubavi svaki onaj, koji hoće da kao plod svoga rada ubere suze i patnje; to je moto svakog uzvišenijeg duha ljudskoga.«

»Neprijateljstvo se vraća redovito onima, od kojih je bilo posejano.«

»Znanost nas uči da nema opasnijeg puta od onog, koji su si izabrali mudraci i veliki umovi sveta.«

»Slike Hendla, Baha, Glikla, Mocarta i Hajnea u mojoj sobi, pomažu mi da lakše snosim svoje bolove.«

»Sudbina je obdarila čoveka jedinom velikom snagom, a to je moći se nadati i sve nedaće sveta strpljivo podnositi do kraja, do umiranja.«

»Dobro opažam i jasno spoznajem: život nije najveće dobro, ali najveće zlo svakako je nepravda.«

»Stvaraj najpre čudesa, ako želiš da ih otkrivaš. Samo tako moći ćeš do potpunosti predusresti sudbinu.«

»Mnogo je posla na ovoj našoj Zemlji... Požurimo se... Posvetimo život umetnosti!«

»Dobra reč ništa ne može pokvariti...«

»Naše vreme potrebuje snažne duhove, koji će šibati ove bedne i skitničke ljudske duše...«

Tako govoraše Beethoven, tako je mislio on, veliki umetnik, veliki duh i veliki čovek...

A mi? Da li da se ne povedemo u svom lutanju kroz život za neumrlim maksimama jednog koji nas je zadivio? Da li da pročitamo ove duboke sentencije o životu, pa da odmahnemo rukom i sve već sutra — zaboravimo?

Ne bi nam to ni malo bilo potrebno. Tako govoraše Beethoven, a to što on govoraše vredno je da se pročita i — **zapamti**.

A ako želimo da ga dublje upoznamo, otići ćemo u Operu i slušaćemo njegovu »Devetu simfoniju«, njegovog »Egmonda« ili njegovu »D-dur simfoniju« i naša će se duša vinuti tamo, gde je život irealan, uzvišen i svet...

0 čoveku

Jedino umno biće u prirodi, to je čovek. Čovek je taj, koji snagom svoga uma dopire (ili se trudi da dopre) u najdublje tajne svemira. On sakuplja munjinu u svoje električne centrale, on sputava ogromne snage Niagare da mu pokreću strojeve, on razmišlja o vaskrsenju i o zagrobnom životu, on poznaje (ili se trudi da upozna) sve što je u prirodi i van nje, ali o sebi taj moćni i razumni stvor znađe veoma, veoma malo.

Još u predistorijsko doba priprosti čovek svojim poludivljačkim i divljačkim načinom života morao je silom prilika da razmišlja o svemu oko sebe mnogo više, nego o samome sebi. Izložen raznim prirodnim elementima, kao i napadima velikih i snažnih životinja, čovek je svu svoju umnu sposobnost morao da uposli oko izmišljanja obranbenih sredstava. Zaštititi sebe i svoju porodicu, to beše glavna briga primitivnog čoveka; zbog toga i nije imao vremena da razmišlja o svojoj nutrinji, o smislu života i o svojoj zadaći na ovome svetu. Tek docnije, kada se počeo u istoriji čovečanstva javljati prvi znaci kulturnog razvitka, nalazimo pojedine filozofske pokušaje da se prođe u suštinu čovekova bića i da se reši tajna njegova postojanja na zemlji.

Ti prvi pokušaji, međutim, naidoše kod prosečnog ljudskog društva na duboko nerazumevanje i jak otpor. Ta činjenica navela je velike filozofske umove da s još više snage počnu kopkati po tajni, koja se zove čovek. Takav rad prastarih filozofa podizao je protiv sebe celokupno ljudsko društvo, a docniji plodovi tih proučavanja za mnoge su velike ljude tog vremena, ako su bili predani javnosti, značili sigurnu smrt. Sokratova nauka o međusobnoj bratskoj ljubavi ljudskoj, bila je potvrđena čašom otrova, koju je morao Sokrat u tamnici da ispije do dna.

Posle Sokrata, kroz mnoge vekove, filozofija na razne načine pokušava da prođe u tajnu ljudskoga života. U tim nastojanjima filozofija se raskomadala u bezbroj struja od kojih je svaka na svoj način, kroz svoje misaone pretstavnike, izlagala svoja mišljenja o smislu i svrsi ljudskoga života. Ali svi ti filozofi i njihovi prerasni sistemi, došli su do mnogih spoznaja, ali tajnu čoveka do danas još niko nije uspeo potpuno da reši.

Veliki poznavaoči ljudske duše: Tolstoj, Šekspir, Dostojevski, Njegoš, Gete i drugi, uspeali su da bace na tajnu ljudske duše tek nekoliko blelih zraka spoznanja i ništa više.

Da li će smisao ljudskoga života ikada biti potpuno otkrivena ili će razni Šopenhaueri, nasuprot Tolstojima, nagađati da čovek u ovome životu nema nikakve ozbiljnije svrhe, to je pitanje na koje ima da nam odgovori budućnost.

Mi koji dolazimo i koji se složili u snažne redove sokolske sledimo našeg velikog Tirša i ugledajmo se u primer plemenitog Masarika — i naći ćemo konačnu svrhu svoga postojanja.

Ismet A. Tabaković, Sarajevo:

Uspomeni Aleksandra Puškina

Na 29. januara ove godine cjelokupno Slavenstvo proslavilo je uspomenu na velikog književnika i pjesnika devetnaestog stoljeća. Aleksandra Sergijeviča Puškina.

Puškin se rodio 26. maja 1799. u Moskvi, a umro 29. januara 1837. godine, dva dana nakon zadobivenih rana u dvoboju. Upravo sada se, dakle, navršilo u mjesecu januaru stotinu godina od njegove smrti.

Razna književna i naučna djela, koja je napisao i ostavio iza sebe, učinila su ga besmrtnim, te ga danas slavi ne samo Slavenstvo, nego i cijelo čovječanstvo. Ovaj veliki slavenski genij volio je svoj narod beskonačnom ljubavi, te skoro postao nacionalni fanatik. Svaka rana naroda njega je duboko pekla i on nije mogao, a da to ne uplete u svoja književna djela i ne postavi na tapet svoga posmatranja: jednako mane kao i vrline svojih sunarodnjaka.

Kao filantrop i altruista, borio se za slobodu i pravo svoga naroda, te je radi toga bio 1824. godine interniran u Mihajlovskom, gdje je i svršio svoj čuveni roman u stihovima »Evgenije Onjegin« i »Borisa Godunova«. U internaciji napisao je još nekoliko djela i ostao do 1826. godine.

Aleksandar Puškin putovao je po cijeloj Rusiji od Petrograda do Astrahana, te dalje od Ufe do Minska i lutao za srećom kao nesrećni Ahasfer, ali ju nije našao. Njegove boli, neostvarene nade i težnje, očituju se u njegovim djelima. Dovoljno je da spomenemo njegovu pjesmu »Elegija«, pa da nam to uskrsne pred očima:

»Ja preživljeh želje svoje
I sve mašte uma svog;
Ostadoše patnje moje,
Plodi pustog srca mog.

Pod olujom mog života
Povenu mi zadnji cvijet,
Pa sad živim sam, sirota,
Gledam tužno kad ću mr'jet.«

I tako dalje.

Pročitavši cijelu biografiju Aleksandra Puškina, znači proći u zamisli kroz labirint jednog velikog srca, velikih osjećaja i velike duše.

Aleksander Sergijevič Puškin

Divdan

O, družo moj najiskreniji, ti Divdane mali. U tom polumračnom svetlu ovih zimskih dana jedini si ostao, da svojim uvek veselim divdanjem razgoniš moju setu, koja nemo pada i tiho silazi na moju dušu, kao večernja sena. O, tim tvojim cvrkutom, prijatelju moj mali, koliko god želiš, da me razveseliš uvek me on seća na neku tužnu pesmu, koja negde daleko, daleko razvija svoje tihe melodije. I to tvoje udaranje kljunom o smrznutu zemlju odzvanja kao udarci, koji zakivaju poslednje čavle na mrtvačkom lesu. Ali uvek si mi mio i drag u maju i u gaju, u ledu i u snegu, uvek, uvek, jer ti si moj slavuj, koji me nigda ne ostavlja, koji svojim monotonim, ali vazda veselim cvrkutom oglašuje, da treba živeti, a kad se već živi, neka se živi veselo. Istina! Život je tako kratak, pa ako ga ne provedemo u veselju zašto smo onda zapravo živi. I sam Bog nas je poslao na zemlju, da provedemo nekoliko ugodnih i veselih trenutaka. A čemu onda tuga, bol i žalost. Čemu?... Živeti treba! A život je kratak. Da, Divdane moj, moj prijatelju mali! Tvoja kratka, ali iskrena pesma uvek mi je milija nego duge, duge melodije u koje se zavijaju tuga, bol, čežnja, uzdah, vapaj, nostalgija i seta. Zavijene, neiskrene jecaju i plaču i kroz život nam provlače neku senku, koja nas često deli od veselijih, radosnijih i sretnijih trenutaka. O, Divdane, ti ne poznaš tih dugih melodija. Tvoja je pesma kratka. Kratka, ali iskrena. Tvoja pesma je najveseliji poklič životu.

Lužičko-srpske priče

Stara Burmanka

Jednom putovahu po svetu sveti Petar i Gospod Bog te podoše, putujući kroz Šibenice, i pokraj Burmanove kuće. Stara Burmanka sedaše te uređivaše preslicu za kolovrat. Oba putnika doviknuše joj: »Burmanko, što neprestano radiš?« — »Vrtim kolovrat. Da imam kravu, hranila bih kravu.« — I sveti Petar reče: »Gospode, daj joj jednu kravu!« — To Gospod Bog i učini.

Posle nekog vremena podoše opet kraj one kuće. Opet doviknuše ženi: »Burmanko, Burmanko, kakvu dobru rabotu još posluješ?« — »Hranim kravu pa nemam vremena da ćeretam s vama!« — Nato kaže sveti Petar: »Gospode, neka joj lipše ona krava!« — Tako i bi i Burmanka morade opet svoj kolovrat da vrti.

Lukav seljak

Svake subote voze seljaci drva u grad, obično na jednoprežnim kolima. U Sediru malko se odmaraju i u Budišinu čekaju na pazaru na kupce. Nekada nisu imali konja nego magarce. No magarci vole teret nositi na leđima nego da vuku kola. Jedan takav seljak stade jednom sa svojim magarcem upravo pred brijačnicom. Brijač izide te upita seljaka što traži za sve što magare nosi na leđima. Seljak zatraži onoliko novaca koliko su vredila drva. Brijač pristade. Pošto je seljak skinuo drva u drvarnici, zaište brijač i samar, jer je on kupio tobože sve što je magare nosilo na leđima. Seljak stade se češati iza ušiju, ali si nije znao pomoći; morao je brijaču ustupiti i samar.

Iza nekoliko nedelja opet je doneo drva. Kad ih je prodao, stao je opet sa svojim magarcem pred brijačnicom. Ude unutra te pita majstora što bi zahtevao, kad bi njega i njegova pomoćnika ošišao i obrijao. Brijač zatraži dva groša. Seljak odmah sede na stolicu i majstor mu učini po volji. Kad svrši, dovede seljak i svoga pomagača — magarca u brijačnicu i zatraži da majstor i njega ošiša. Zamislite samo kako je ceo pazar buknuo u zburadi smeh! I šta je mudri brijač mogao da uradi: morao je vratiti samar, rado ili nerado, to se ne pita.

Besmrtnici govore

Poštujte zakone naravi, slušajte glas ljubavi, pa vam drugih zakona ne treba.
Ilfand.

Tajnu mogu dobro čuvati dvojica, ako za nju samo jedan zna.
Šekspir.

Dužnost može mnogo — ljubav beskrajno više.
Gete.

Veselje je za lijepo tijelo, a stradanje za lijepu dušu.
O. Wilde.

Biraj prijatelja po onom, kakav on jest, a ne po onome, što on ima.
A. Puškin.

Geniji imadu malo prijatelja, ali mnogo zavidnika.
Manzoni.

Samo u nuždi vidi se otmenost velike duše.
Šiler.

Junacima se uvek zavidi: i na životu i na smrti.
Velimirović.

Da sam poslednji sin jednog naroda, pa bilo i ciganskoga, nastojao bih, da u njemu ostane dostojna uspomena na mene.
F. Palacki.

Svijet ne živi od grijehova grijешnika, nego od dobrih djela dobrih ljudi.
M. Gorki.

Ako pri svakoj prijateljskoj usluzi odmah misliš na zahvalnost, onda nisi darovao, već prodao.
Dostojevski.

Dvostruko se veseli onaj, koji drugima sreću dijeli.
Bogović.

Pjesnici su kao labudovi; rijetki su i nije svaki dostojan da pjesnik bude.
Ariosto.

Za velikim ciljevima težiti — znači genijalan biti.
Ljudevit XIV.

Kao liječništvo što liječi bolest tijela, tako mudrost rješava dušu od bola.
Demokrit.

Najplemenitiji je poziv čovjeka biti od koristi svome bližnjemu.
Lavater.

Narodna je pjesma neumrlost glazbe.
Marks.

Mastilo učenjaka i krv mučenika imaju pred nebom istu vrijednost.
Kur'an.

NAŠI PESNICI

Joso Matešić, Generalski Stol:

Kralju Sokolu

Svaki Soko svakog dana
Na Kralja se seča svog,
I iz srca molbu šalje:
Nek Ga čuva dobri Bog!

Nek Mu daje snage v'jekom,
Da nam vlada svima,
Jer on Kralj je našem rodu,
Svima Sokolima!

Zdravo, Kralju, Petre Drugi,
Naš prvi Sokole,
Tebe srcem, dušom, telom
Svi Sokoli vole!

Ferdo Pavešić:

Utorak bez osmeha

Sestri M. M.

»Ave Marija« danas ne zvoni
Veselo i divno, čarobno i sretno;
Vaseljena danas suzice roni
I sve je na svetu nujno i setno.

Ovo je dan bez osmeha i sreće,
Ovo plač rastuženih muza;
Čovek sa čovekom danas se sreće
I jeca u moru sopstvenih suza.

Danas je dan bola i patnji,
Danas se kišni kristali ruše;
Danas je praznik Smrti i pratnji
I kandila se danas pale i puše.

Sestro! Današnji je danak siv
Kao kob strašna velikog Hrista;
Ja tako želim da nisam živ
I da ne budem više idealista.

G. Rica, Ljubljana:

Poldan

Kako prijazno daljno sonce sije
na belo plan, kjer vse mrtvo leži,
iz vaških hiš se sivi dim vali,
v zvoniku strmem ura poldne bije.

Čemu to svetlo sonce brez toplote,
ki hladno, blede nad menoj strmi,
in moji skriti bedi se smeji:
me sram duševne je golote.

Čemu mi to blesteče sonce jasno,
ki v dušo ne prodre, kjer mrz in led
ne vnameta iskrecih mi besed,
da pesem spet zapel bi glasno?

Kako prijazno daljno sonce sije,
iz vaških hiš se sivi dim vali,
zakaj še mene beli sneg ne krije,
saj bolj kot sneg spoznanje me teži!

ПЕСМА СОКОЛИЋА

Ми смо мали Соколићи
Домовине синци врли;
ми смо браћа, која своје
много шутије, брани, грли...

Душа нам је вечно ведро,
а ко челик крепко тело,
са те моћне две врлине
ми идемо напред смело.

Испред свих смо као диви
да крчимо пут ка срећи,
а срећа нам тада неможе
испред ока куд утећи...

Ми нећемо срећу себи
већ свом Краљу и свом роду,
нека и њу уживају
уз свету нам — уз слободу!

Ми смо мали Соколићи
па будите с нама и ви,
да би као Обилићи
за све били камен живи!

Milan J. Flanjak, Zagreb, konjički narednik:

Čele - Kula*

(U venac herojima sa Čegra)

Sve zbog bratstva i jedinstva,
izgubiše glave svoje,
verni Kralju i državi —
Otađbine zemlje ove.

Podnosiše muke mnoge
ratovi što naneše,
pogiboše na bojištu —
al' slavu nam doneše.

Majka sina ispratila,
al' se nada da joj dođe,
od tog doba ratovanja —
godinica puno prođe.

Ali nema sina mila
sa bojišta da se vrati,
junački je poginuo
za domovinu svojju mati.

Otac sina ispratio
da ratuje смело,
da dovrši započeto
još davnašnje svoje delo.

I sin ode da ratuje
al' ratovi dugi biše,
Otac s' nada i prenađa —
ali nema sina više.

Sestra brata oplakuje
svakog dana kad se seti,
ona više brata nema —
kad ga ubi dušman kleti.

Svaki tužan i žalostan
svakom svoga člana žao,
koji beše pa ga nema —
za slobodu ko je pao.

Da imena njina znadu
Da čitaju pokoljenja —
koji padoše na bojištu,
da im kaže ova stena.

Čele - kula to je pismo
što bez reči pripoveda,
da su u nju srpske glave
uzidane red do reda.

Bog im dao večnu slavu
i u raju naseljenja —
jer sa smrću svome rodu
doneli su vaskrsenja.

* Čele Kula, spomenik kraj Niša, 1809 god. podignut po niškom paši od glava poginulih Srba posle boja na Kamenici, odnosno na Čegru. To je četverougona kula, u kojoj su uzidane 952 srp. lubanje; danas je nad ostacima lubanja podignuta kapelica.

A. Debeljak:

† Ivanu Kovaču

O, ne pozabim one pepelnice:
ovita v sončno haljo vsa Narava
v ljubezni novi rahlo vzdrgetava,
napevov svojih vse uče se ptice.

A on, ki jih poznal je ko sestrice,
ne sliši nič, nezdravno v rakvi spava;
za njo koraka množica stoglava,
Še hip — in hlad objame ga zemljice...

Medtem tvoj duh, naš Ivan, vedno veder,
prispel je onkraj, v naših rajnih savor,
kjer čaka nad deset let Zofka Kveder.

Kot nekdanj, če sta šla na Hrib, pod Tabor,
možato stopata prek večne stepe,
snujoč zamisli lepe in naklepe.

† IVAN KOVAČ

Še ni dosegel šest križev, ko nas je za vselej zapustil ter odšel na večna lovišča
naš družabnik Janez, rojen v Idriji. Železniško službo je izpregel kot višji revident.
Kot nimrod je presenetljivo poznal naravo, favno in floro, živano in cvetano. Svoj
čas je bil član Sokola. Zadnja leta menda ni bil več: upokojemcem je pač težko zma-
govati članarino. Čeprav so mu »enajstice« (noge) službo odpovedale, se mu vendar
šegavost ni kdo ve kaj zmanjšala. Gostobeseden ni bil: živo nasprotje zgovornega
našega pobratima Lucijana Kovačiča, ki ga je vzela bela žena iz naše družbe le nekaj
tednov pred Kovačem. Kadar pa se mu je jezik omajal, je znal prikupno pripove-
dovati zgodbe, od katerih sem nekatere, posnete v verzih, objavil v »Sokoljcu«.
Prijetno ga je bilo poslušati, kako sta s pokojnim pesnikom R. Maistrom, generalom,
uganjala burke, ali kako je kot domači učitelj pri Kvedrovih v Loškem potoku mo-
droval s poznejšo pisateljico Zofko Kveder-Jelovškovo. Njej, ki je bila vsa zavero-
vana v nemško slovstvo, je pokazal pesmi goriškega slavčka S. Gregorčiča, ob katerem
se je vnela njena zanosita duša, tako da je sama pričela pisati v svoji materinščini.
Že radi tega blagodejnega vpliva na slovensko književnico zasluži rajni Kovač, da
mu postavimo spominček v kakem kotičku svojega srca.

Dr. Anton Debeljak.

Ismet A. Tabaković, Sarajevo:

Nekad bilo ...

U davne one žalosne dane
Naših se majki lomiše krici;
Zavlađaše patnje na sve strane,
Plakahu u ropstvu nesrećnici.

Divni junaci u teške lance
Ropske su bili sputani tada;
Lutahu krici kroz puste klanice
Od velikog bola i jada.

Plakahu šume, planine, vode,
Plakaše nebo, zemlja i ljudi;
Boli na odru mrtve Slobode
Lomljahu dušu, srce i grudi.

Dugo je tako robinja bila
Despotu tuđem zemljica naša;
Herojima lomio je krila
I raju tukao dušman i paša.

Besmrtna sada Pravda je sveta
Dala da ropstvo bolno je palo;
Pa to ropstvo kroz stotine ljeta
Nekad bilo — sad se spominjalo.

СОКО КЛИКЋЕ!

Мати мила, оче мили,
Увек са мном срећни били!
У мени се буди сила:
Ја осећам своја крила,
Пустите ме да полетим,
Света места да посетим!
Соко кликће: кли! кли! кли!
Хајте, децо, са мном сви!

Смео, срчан лака лета,
Од брзине и полета,
Куд погледа ту је ближе
И свом гнезду увек стиже!
Где је да је своје брани
И подиже и одбрани!
Соко кликће: кли! кли! кли!
Хајте, браћо, са мном сви!

Кротак, смеран, диван, чедан,
Увек чео, увек вредан,
Прожет правдом и слободом
На бранику увек с родом!
Крви вреле, очи живе
И још душе милостиве!
Соко кликће: кли! кли! кли!
Хајте, сестре, са мном сви!

Из долине у планине,
Са врлети у висине,
Право горе под облаке
Тражи своје, све јунаке,
Да са плавог самог неба
Сви полете кад затреба!
Соко кликће: кли! кли! кли!
У Соколе, хајте сви!

Milica Marković, Beograd:

Biseru svoje duše

(Mojoj kćerkici Oliveri.)

Kad se lišće lepka i padaju zvezde,
Kad se roje pčele, leptiri i cveće;
Kada život željah dati tebi, čedo,
Bilo je to moje najlepše proleće.

Iz ljubavi svoje beskrajne ko nebo
U srcu sam za te lovor-venac plela;
Biser svoje duše u njega unela,
Tebe, cvet najlepši, majka je začela.

A. Francevič, Ljubljana:

Huski

Ob Slanem jezeru privodnik Maknil
je z »Zmajem« baš od zemlje se premaknil.
Na krovu z njim pa — vdanosti simbol —
se vozi zvesti Huski v Lepi dol.
Čim više avion se dviga,
tem bolj nemirno Huski miga,
že komaj komaj ga kroti veriga.
Ko slednjič jo pretrga, skače grozno,
na zemljo si nazaj želi — prepozno.
Tako razgraja, da v ročico buti:
pristoj se nagne strmo na kreljuti.
Napon vseh sil in žil je zdaj potreben;
ostaneš, oj krmar, dovolj priseben?
Naprej! ovladal se je — mojster ves —
a tega zmogel ni mu plahi pes.
Raz krov je planil zbegani in potrt,
na tleh prestregla ga je bleđa Smrt.
To bila mu je prva zračna pot,
a tudi zadnja, rekel je pilot.

Sivec kradljivec

Maj se po predmestnem parku šeta,
s cvetjem peštrm kočico prepleta,
kjer prepotnikom ubog možak
nudi božjo travico, tobak.

Pravkar je na pašo spustil osla.
Ker pred poldnem ni obilo posla,
za trenotek stopi do sosedu,
tam posluša deda Mnogovedu,
ki prav gladko teče mu beseda.
Hrama pa možak ni bil zaklenil.
Križenoslec priliko izrabi:
»I-a! kakšen sem zaklad ogrenil!«
rigne sladko in tobak pograbi.
Portorika, opera in kuba,
kolikor premore jih trafika,
vsaka vrsta je osličku ljuba.
Svaljčic polne škatle vmes počika.
Potlej stakne zvite še klobase
in pošteno z njimi se napase.

Zdajci gospodar nazaj prišepa.
Kvar spoznavši se zgrozi: »Karamba,
za tri kile spraznjena je shramba!«
Besen ves poišče si oščepa
in stroji mu kožo, požeruhu,
kar po plečih, bedrih in trebuhu.
Toda glej, osle se nič ne gane,
mahoma začne se čudno tresti,
kakor da se misli kar sesesti.
»Zastrupljen!« lastnik obupno plane,
steče po zdravnika v skrbi grozni.
Mož učeni pride in modruje:
»Tukaj vsi nasveti so prepozni.
Prej bi scelil se raztrupan lonec
ko žival, ki se tako otruje.
Vsak čas osla vašega bo konec.«
Konec tudi zgodbe z invalidom
pred prastarim mestom je Madridom.

Vilko:

Hej...

Hej, što sneg beli pada
Pahuljica kako veje;
Jutros mi se nasmejala,
Kad je prošla ispod streje.

Hej, prva si jutros pala,
Pahuljice moja mila,
Ti si prva zimska lasta —
Zimu si mi navestila!

Hej, sašla si mekom krilu
Domovine moje mile,
Zaodjela njene grudi
Pahuljama bele svile.

Hej, sakrij ju, pahuljice,
Sakrij gorde njene grudi,
Da ju grešnim nožicama
Ne izgaze ovi ljudi.

Hej, sinova ne odgoji
Domovina roda moga,
Da joj greju smrle žile
Toplom krvi srca svoga.

Hej, što sneg beli pada
Rodnom kraju mome sleće
A te bele pahuljice —
To je cveće pred proleće.

RADOVI NAŠEG NARAŠTAJA

Pe, naraštajka, Split:

Starešina dr. St. Bukovski među nama

Raskriljenih ruku primili smo u našu sredinu milog nam starešinu brata dra Bukovskoga. Naša srca jače su kucala, naše misli bile su posvećene samo jednome: Sokolstvu, Slavenstvu. Pred nama bio je on — starešina naš... Zar je moguće, da ovaj ponosni i očeličeni Sokol, umije tako toplo, tako milo da govori! On, koji je pred par minuta podigao pesnicu da bolje izrazi svoje tvrđenje? Da, on je to bio. I u našoj slavenskoj duši sastaju se dva različita svojstva. Slavenska duša je mila, obiteljska, ona znači ljubav, ali u času kada ustreba da brani svoje, ona se diže, ona prijeti, ona je oštrija od munje. Slaveni hoće da svojim zajedničkim poletnim radom učvrste neoborivi slavenski hrast. Oni su dosta trpili, oni se više ničijoj sili predati neće. To nam je starešina rekao. Mi mu vjerujemo, jer dobro osjećamo da je govorio iz čiste i poštene slavenske duše. Taj nam sveti slavenski osjećaj neće izbrisati niko. On će vječno ostati duboko ukorjenjen u našim srcima.

Sevnik Srdan, Ptuj:

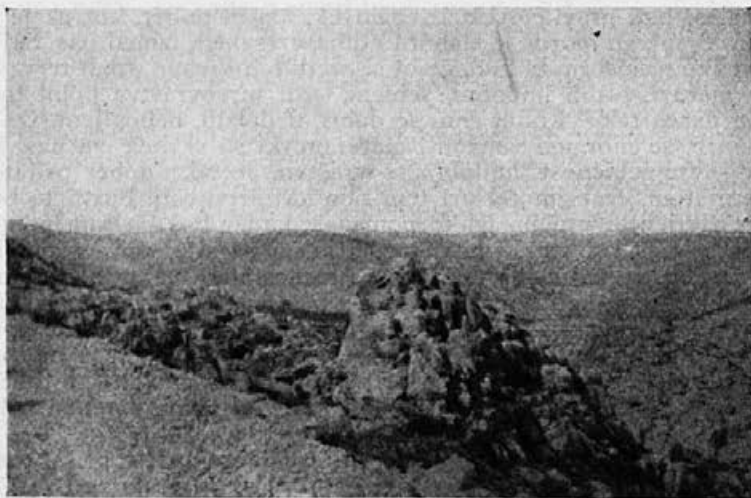
Dečanski samostan

Prav nič mi ni dišalo kreniti proti dečanskemu samostanu, ko sem se zbudil v Peči, sedeč v mrazu na stopnicah pred šolo. Prejšnji večer mi je namreč šolski sluga obljubil, da bo pustil šolo odprto, ko pa sem prišel zvečer malo bolj pozno domov, je bila šola iz neznanega mi razloga zaprta, o slugi pa niti duha, niti sluha. Vrata so bila zaklenjena z močnimi zapahi, okna zamrežena tako, da mi ni preostalo drugega, kot sprijazniti se z mislijo na mrzlo noč, katero bom prebil na prostem.

Dečanski
samostan

Pogled
na Črno goro
z vrha Lovčena

Samostan je oddaljen štirinajst kilometrov od Peči, v obratno smer, kot pa sem bil jaz namenjen, toda vendar sem se odločil, da se odpeljem v Dečane, kajti greh bi bil, če si ne bi ogledal tega zgodovinskega samostana, ko sem pa bil tako blizu njega. Zlezel sem torej na kolo in se napotil v Dečane.

Bilo je zgodaj zjutraj, še sonce ni vzhlo, toda že je bilo po ulicah precej živahno. Sem in tja so hodili Črnogorci, po največ peki, ki so prenašali velike deske obložene z neverjetno mnogo hlebeci. Drugi so odpirali svoje prodajalne, večinoma s sadjem, narodne kuhinje, zopet drugi so prinašali na »čaršijo« zelenjavo, sadje, limonado in vse mogoče dobre in slabe, lepe in grde stvari. Tu in tam je peljal kak umazan, pisano oblečen, za mene, ki nisem vajen teh krajev na jugu naše domovine, kjer se že meša vzhod z zapadom, zanimiv človek, za uzdo osla in se polagoma izgubil med ostalimi. Zopet sem videl starega možička z dolgo sivo brado in poraščenim obrazom tako, da je bilo videti samo dvoje svetlih in živahnih oči, malo nosa ter nagrbano čelo. Kakor zobotrebci tenke noge so klecale pod težkim bremenom šibja, ki ga je nosil na hrbtu naloženega tako visoko nad glavo, kolikor je bila visoka njegova postava. Polagoma se je vrvenje zmanjševalo, znamenje, da sem se oddaljeval od mesta. Srečaval sem le še skupine kmetov, ki so šli v mesto. Tu in tam je sedel ob cesti kak Arnavt s puško v roki in pasel svoje črede ovac ter goveda. Hitro je minevala pot. Kmalu se je odcepila malo slabša cesta, po kateri sem se moral peljati. Komaj opaženo je vodila čim dalje bolj v šumo in zdelo se mi je, kakor da to ni naraven gozd, ampak umetno gojen. Nenadoma pa se mi je nudila krasna slika, ki me je spravila takoj v dobro voljo.

Na eni strani se je gozd odprl in zagledal sem kupolo dečanskega samostana, obdano s krasnim drevjem. Tik za samostanom se je dvigal velik hrib, na gosto poraščen z drevjem, v ozadju pa so strmele mogočne skalne gore. Bil je lep dan, zgodaj zjutraj, ko je sonce v svoje najlepše jutranje žarke odevalo ta krasni kraj. Nisem se mogel nagledati. Občudoval sem te močne sence smrek na eni strani, ki so prehajale v srebrno se lesketajoče listje manjšega drevja, med katerim se je vzdigovala stara breza in segala s svojimi redkimi vejami daleč proti nebu. Občudoval sem nežno modrikasto barvo skal v ozadju in spredaj mogočno temnozeleno barvo hriba, iz katerega je izstopala srebrna kupola dečanskega samostana, oblita z žarko svetlobo. Kako veličastna so dela narave! Če človek gleda njene krasote, se zazdi nehoti samemu sebi majhen, slaboten, obenem pa začuti neko tiho zadovoljstvo, brezmejno radost, da je tudi on delo narave, da mu je dano živeti sredi vsega tega in loti se ga tesnoba, občutek kesanja in zavest krivde, saj veliko premalo ceni vrednost narave, vrednost samega sebe in vrednost drugih. V njem se

oglasi tisti pravi človek, tisti človek, lep in dober, kot ga je ustvarila narava in ki spi, ali morda le slabotno diha v vsakem izmed nas. Saj ni mogoče, preveliko nasprotje bi bilo, če bi se sredi teh krasot, sredi te vzvišene harmonije v naravi, rodili hudobni, sebični, grdi in sovražstva polni ljudje! Pa vendar je danes tako! Rodili smo se dobri, nedolžni, nebolglijeni. Da nismo od gladu umrli, se moramo zahvaliti materam, ki so skrbele za nas. Pa vendar vlada v svetu sebičnost, hudobija, sovraštvo. Še tako dober prijatelj ne bo mignil s prstom, če bi moral pri tem sam kaj žrtvovati. Pustil te bo poginiti! Tako je življenje: drugim lahko pomagaš; kadar boš pa sam pomoči potreben, se ne bo našel nihče, ki bi ti jo dal! Tam pa sije sonce v polni svetlobi, kakor biser se sveti kupola dečanskega samostana, temne barve smrek se umikajo ljubkemu lesketanju listja, ki se poigrava v rahlem vetrčku, tam se zeleni hrib in tam nekje daleč rastejo proti nebu velike skalne gore, ki jih komaj še dojame oko v najnežnejših barvah. Ljudje pa tega ne vidijo, kajti če bi videli vse to, ne bi imeli časa za hudobije, ne mogli bi biti sebični. Obžaloval sem, da nisem imel s seboj barv, kajti bil bi res izreden užitek napraviti to sliko.

Po drevoredu, ki so ga tvorili sami topoli, sem prišel v samostan. Zunaj navadno staro obzidje, ko pa sem prišel skozi vrata na dvorišče, sem zagledal v sredi cerkev, ob strani pa samostanska poslopja. Cerkev, zidana iz belega marmorja, ki pa je na žalost popolnoma izgubil svoj blesk, okrašena z lepimi reliefi, me je na zunaj razočarala. Bila je taka kot vse druge cerkve. Silno prijazen menih mi je prišel nasproti. Bil je lepega, pravičnega obraza, krasni svetli lasje so mu segali do ramen, vitke postave in kar škoda se mi je zdelo, da gre tak človek v samostan. Odprl je vrata cerkve. Prvi trenutek sem začutil samo nekaj veličastnega okrog sebe, ko pa sem se ozrl, mi je vzelo sapo in

mi zastalo srce. Kar sem videl, je prese-galo vse moje pričakovanje. Vsa no-tranjost ena sama freska. Krasne slike po stenah predstavljajo vse glavne do-godke iz sv. pisma in kar je najvažnej-še, imamo tu upodobljene vse važne dele srbske zgodovine. Veliko steno za-vzema dinastija Nemanjićev. Slike so pa tako imenitno ohranjene, čeprav so stare že šest sto let, da so videti, kot da bi bile naslikane danes. V njih se razodeva tako živ izraz, taka globina duše, da ne poznam — to lahko rečem — izmed sodobnih slikarjev nobenega, ki bi bil zmožen ustvariti kaj podobne-ga. Na stenah, ki so tako visele, da ti oko komaj seže do vrha, ne vidiš niti najmanjšega praznega prostorčka. Za-nimivo je tudi, da so zastopani tu vsi mogoči narodni ornamenti. Sijajni so oltarji; posebno se odlikuje iz lesa izrezan oltar, delo preprostega kmeta iz okolice, ki je po svoji izdelavi naj-lepši lesorez v Jugoslaviji, poleg podob-nega oltarja v Skoplju, katerega je na-pravila ista roka. Menih, ki mi je raz-kazoval cerkev, je neprestano razlagal, toda bil sem tako prevzet, da sem skoro vse preslišal. Spominjam se, ko je pokazal dve veliki voščeni sveči, kateri je podarila kneginja Milica in zapovedala, naj ju prižge tisti, ki bo

Ulica v Peči

maščevalec Kosovega polja. Ukaz je izpolnil blagopokojni Viteški kralj Aleksander I. Ujedinitelj. Nad dve uri sem ogledoval cerkev, toda minile so kakor par minut. Ko sem stopil iz cerkve, je sijalo sonce že visoko na nebu. Menih me je še povabil na južino, nakar me je pa peljal k izviru dečanske kisle vode. Najraje bi bil ostal tam par dni, toda moral sem naprej, ker sem imel še velik kos poti pred seboj. Zahvalil sem se mu ter nerad obrnil hrbet temu najlepšemu kraju, kar sem jih videl v vsej Črni gori. Neprestano sem še gledal nazaj, da bi videl še enkrat to nepopisno sliko, dokler je niso polagoma zakrila drevesa. Očaran po tem dogodku, sem se vrnil v Peč in nadaljeval pot proti Kosovski Mitrovici.

Sokol-praporčak (linorez ing. arh. O. Gaspari)

STAROSTA SAVEZA SS U JUGOSLAVIJI

Zadnjih dana meseca januara posetio je jugoslovensko Sokolstvo starešina Saveza slovenskog Sokolstva br. dr. Stanislav Bukovski s tajnikom SSS br. Keplom. Oni su hteli da nas posete, da vide kako živimo, što radimo i kako radimo.

Doček u Beogradu bio je srdačan. Dočekala ga je savezna uprava na čelu s bratom Ganglom. Starešina br. Bukovski i naša savezna uprava bili su primljeni u audijenciju kod Kneza namesnika Pavla, a ministar predsednik dr. M. Stojadinović, u pratnji ministra šuma i ruda Đ. Jankovića i ministra dra Rogića, lično je posetio br. dra Bukovskog i našu saveznu upravu u prostorijama našeg Sokolskog saveza.

Brat Bukovski održao je u svakom mestu, koje je posetio po jedno predavanje o sokolskoj misli s pogledom na današnje političke prilike u svetu. Iz Beograda otišla su brata u Novi Sad, odavde u Sarajevo, Mostar, Dubrovnik, Split, Zagreb, Ljubljani i nato natrag u svoju domovinu, u zlatni Prag. Brat Bukovski i br. Kepl bili su svuda najtoplije dočekivani, bratski primljeni, ukazivana im je svuda pažnja i bratska ljubav. Na dočecima i otpraćajima uvek je bila masa Sokola i građanstva, a dočekivale su ih glazbe i zastave. Brat Bukovski svuda je u svojstvu vrhovnog sokolskog starešine posećivao najviša službena građanska i vojnička lica, pretstavnike javnih kulturnih i nacionalnih udruženja. U Zagrebu je brat Bukovski posetio grobove osnivača hrvatskog Sokolstva dra Fona i Hohmana, a u Ljubljani grob prvog starešine ujedinjenog jugoslovenskog Sokolstva brata dra Ivana Oražna.

Brat Bukovski i brat Kepl bili su bratski dočekani i bratski otpraćeni, i uvereni smo, da su i oni napustili Jugoslaviju i jugoslovenske Sokole s istim osećajima bratstva i uzajamnosti.

VI. savezne smuške tekme SKJ so se vršile letos od 12. do 14. februara v Plancici, v kraljestvu mogočnega Jalovca. Snehne prilike so bile dokaj ugodne, dnevi so bili sončni in zato tem večje razpoloženje sokolskih tekmovalcev in tekmovalk, ki so prihiteli z raznih strani na krajno severozapadno točko naše države, kjer se stekajo meje treh držav: Jugoslavije, Avstrije in Italije. — V raznih smuških panogah je tekmovalo 312 članov, članic ter moškega in ženskega naraščaja. Priglasilo se je za tekme mnogo več članstva, ki pa je izostalo iz teh ali onih vzrokov.

Člani so tekmovali v teku na 18 km in 10 km, v smuku 4 km, v smuških likih, v patrolnem teku 12 km, v sestavljeni tekmi smuka in smuških likov, v skokih in v skokih sestavljeno. Članice so tekmovali v teku na 6 km, v smuških likih in smuku; moški naraščaj v smuških likih, izmenškem teku 4 × 2 km in teku z ovirami; ženski naraščaj v smuku in smuških likih. Moškega naraščaja se je prijavilo za tekme 140, nastopilo pa jih je 117; ženskega naraščaja se je prijavilo 16, nastopilo jih je 12. Najboljši uspeh pri smuških likih je dosegel naraščajnik Kavčič Bojan, društvo Kranjska gora, v času 1,03,4, drugi je bil Šušteršič Miloš, društvo Radovljica, v času 1,06,2, tretji Triller Igor, društvo Radovljica, v času 1,08,2. Pri izmenškem teku je dosegel prvo mesto naraščaj sok. društva Bled — 0,58,55; drugi so bili naraščajniki društva Ljubljana-Vič 1,03,18; tretji naraščajniki društva Novo mesto 1,08,29. Pri teku z ovirami je bil prvi Jemc Ciril, Bled 14,27, drugi Štrumbelj Tone, Javornik 14,40, tretji Lukman Rudolf, Ljubljana-Vič. — Pri ženskem naraščaju je dosegla v smuku prvo mesto Pohar Vida, Jesenice 1,27,3; druga je bila Pernaš Poldka, Bled, 1,41, tretja Pogačar Slavica, Radovljica 1,51. Pri smuških likih je bila prva naraščajnica Pohar Vida, Jesenice 1,44,2, druga Pogačar Slava, Radovljica 2,06,4, tretja Pernuš Poldka, Bled 2,21.

Uspehi VI. saveznih smuških tekem so bili v splošnem prav dobri, tekme so se vršile brez vsakega »navijanja« v pravem sokolskem duhu in disciplini. Pokrovitelj te-

kem je bil Nj. Vel. Kralj Peter II., ki ga je zastopal brigadni general Dodić iz Ljubljane. — Naraščalniki in naraščajnice, gojište marljivo in smiselno smučanje — to zdravo panogo sokolske telovadbe, da bodo v bodoče uspehi pri tekmah še boljši.

Nikola Tesla — počasni doktor tehnike u Brnu. Profesorski zbor tehnike u Brnu podelio je Nikoli Tesli naslov počasnog doktora tehničkih znanosti. Isto je učinio i univerzitet u Gracu (Austrija). Nikola Tesla je dika i ponos Jugoslavije!

Plovdiv, najstariji grad Bugarske. Do sada se mislilo da je osnovao grad Plovdiv, središte južne Bugarske, kralj Filip Mačedonski, otac Aleksandra Velikog. No nedavno je na periferiji grada nađen grob u kojem su se nalazili ostaci oruđa pa i jedno ognjište iz novijeg kamenog doba. Arheolozi iskopavaju dalje te misle da je Plovdiv osnovan između 3500 do 3000 god. pre Hrista te je tako najstariji grad u zemlji današnje Bugarske.

Uzgoj omladine u duhu Male antante. Češkoslovački ministar prosvete izdao je ovu odluku: — U želji da damo stalnog izraza savezu i prijateljskim odnosajima među državama i narodima Male antante i u školskom uzgoju, naređujem: U svima građanskim, srednjim i učiteljskim školama na celokupnom području Češkoslovačke Republike uvećbaće se u svakoj školskoj godini kod oblatne ili neoblatne nastave pevanja osim češkoslovačke državne himne i jugoslovenska i rumunska. Jugoslovenska i rumunska himna učiće se u izvornom obliku, izrađenom od ministarstva prosvete. Učenicima protumačiće se reči ovih himna u nastavnom jeziku pojedinih škola, prema priloženom prevodu.

Rusija u brojevima. Ruska »Pravda« objavljuje niz zanimljivih brojeva o Rusiji. Površina Rusije iznosi 21,353.000 kvadratnih kilometara, dakle, jednu šestinu zemljinog kopna. Granice imaju u dužinu oko 65.000 km, od toga otpada jedna trećina na suvozemne granice, dve trećine na morsku obalu. Tok 40 glavnih ruskih reka dug je 76.706 km. Sedam najvećih jezera (Bajkalsko, Balhaško, Isik-Kul, Ladoško, Oneško, Čudsko i Sevansko) i obadva unutrašnja mora (Kaspisko i Aralsko) imaju površinu 580.000 kvadratnih km, prema tome 100.000 više nego cela Nemačka. Oranice zauzimaju 223.900.000 hektara. Zalihe ugljena procenjuju se na 1200 milijarda tona, zalihe nafte na 3200 milijona tona (svetska zaliha

iznosi 9 do 10 milijardi tona), a zalihe železne rude na 10.612 milijona tona. Osim toga nalaze se u unutrašnjosti zemlje ogromne zalihe drugoga blaga. 1935 god. bilo je u Rusiji 168 milijona stanovništva, koje je pripadalo sto i dvama narodima. Iste godine postojalo je 574.064 industriskih preduzeća, od toga 61.428 tvornica. Industrija je zaposlila preko 25 milijona radnika i činovnika. Dužina ruskih železnica iznosi 85.099 km. Trgovačka mornarica ima 402 putnička i teretna broda. U Rusiji ima 164.080 osnovnih škola, 2572 tehnike i 595 univerziteta, 724 pozorišta i cirkusa, 28.600 kinopreduzeća i 67 radiostanica. Izlazi oko 10.000 novina i časopisa u ukupnoj nakladi od 35,7 milijona primeraka.

Zemlja s groba blagopočivšeg kralja Aleksandra u Chudobinu kod Litovela. Jugoslovensko-češkoslovačka liga, čiji su članovi u decembru mesecu prošle godine bili u Pragu, poneli su sa sobom žaru, napunjenu zemljom s groba našeg blagopočivšeg Kralja. Žaru su predali zastupnicima Češkoslovačko-jugoslovenske lige u Brnu, koji su je onda poneli u Chudobin u crkvu s počasnim grobom za blagopočivšeg Kralja. Svečan pomen učinjen je u crkvi 6 decembra uz učešće patrijarha pravoslavne crkve, jugoslovenskog poslanika i zastupnika sviju liga u Češkoslovačkoj Republici.

Cigansko školstvo u Češkoslovačkoj. Neobična ustanova, ciganska škola u Užhorodu, proslavila je desetgodišnjicu svoga opstanka i uspešnog rada. Ova škola, koja je sebi stavila u zadatak da uzgoji teško pristupačnu cigansku decu i da je podigne na viši stepen života, morala se ispočetka boriti s velikim poteškoćama, naročito sa strane cigana, ali ih je naskoro svladala, te je tako broj učenika iz godine u godinu rastao. Godine 1926/27 bilo je u toj školi 29 ciganske dece, u sledećim godinama bilo ih je redom 28, 33, 35, 42, 38, 50, 44, 50. Od god. 1935 škola ima već dva razreda te postizava uspehe kao i druge osnovne škole. Dosada je svršilo školu 36 učenika, između ovih polazi 9 učenika građansku školu. Po uzoru škole u Užhorodu otvoreno je još šest drugih u raznim krajevima.

Nurmi protiv ženskog sporta. U jednom razgovoru izjavio je veliki finski sportista: »Ženska lica ne spadaju na olimpijske igre, naime, kao učesnice. Ja naprosto ne mogu da gledam ženu, koja baca koplje, koja skače u vis, koja brzo trči. Ona je unakažena, nije ženska, nije estetična. Ne,

ne — to bi moralo biti zabranjeno. Pliivanje — to je sport koji je za njih. Sve ostalo: suvišno.«

200.000 koturaša u Beču. I u Austriji je provedena kontrola točkova kao i kod nas te je u samom Beču ustanovljeno da ih ima 200.000. U Austriji moraju čak i tvornice i trgovine javiti policiji svakoga, koji je kod njih kupio točak. Svaki koturaš mora točno poznavati pravila o prometu na ulicama. I u Jugoslaviji je točak već vrlo važno prometno sredstvo; tako ima u samoj Ljubljani oko 15.000 točaka, sigurno više nego igde u državi.

Crkva od čelika. Jedinstvenu crkvu, što se tiče načina gradnje, dobiće Moravska Ostrava u Českoslovačkoj: biće od samoga čelika i stakla. Dužina iznosiće 37 metara, širina 12 metara, visina 13. I toranj će naravno biti od čelika. Visina će mu biti 28 metara, osim toga nosiće krst, visok 6 metara.

Najveći svetionik u Južnoj Africi. Najnoviji i ujedno najveći svetionik u Južnoj Africi stoji na rtu Columbine. Jakost njegovih zraka iznosi 9.500.000 sveća te tako može lađama da pokazuje siguran put već 24 morske milje daleko. Njegova je jakost triput veća od jakosti najvećeg dosadašnjeg svetionika.

Riba s milion godina. Nedavno se vratio u Štokholm jedan član švedske grenlandske ekspedicije, odličan paleontolog (istraživač starina). U Grenlandu se bavio naročito proučavanjem fosilnih (okamenjenih) vrsta riba. Doneo je sobom nekoliko primeraka okamenjenih riba, starih 100 miliona godina, iz vrste morskog psa s ljuškavim oklopom. No najzanimljiviji njegov nalazak je Devon-Pegocephalos, najstariji dosad poznati četvoronožac. Okamenjeni ostaci ovoga četvonošca, koji su sada nađeni, tako su dobro sačuvani da se može sada proučavati kostur ovih davno izumrlih životinja.

Mark Twain (Tvo) bio je sve pre nego uzoran učenik. Jednoga dana dođe kući te

se pohvali da je bio jedini u razredu, koji je odgovorio na pitanje učiteljevo. — »A što je pitao?« — »Pitao je ko nije izradio svoju domaću zadaću.«

Za šalu

Dečja usta. »Gde sam, devojčice, već jednom video tvoj obraz?« — »Tamo, gde je i sada.«

Pouzdanost merilo. »Što Vi na svom automobilu nemate brzinomera?« — »Nije mi ni potreban: Kod brzine 30 km počinje hladnik šobotati, kod 40 km stanu klimati svetiljke, kod 50 km klopjaraju blatnici i kod 70 km cvokoću zubi.«

Mali domišljavac. Mijo: »Znaš šta ćemo se sada igrati, Marice?« — »Kaži, šta?« — »Zoološku baštu. Ja ću biti majmun, a ti ćeš me hraniti tvojim kolačima.«

Užas. »Kako se zamažu deca kad se igraju na drumu!« — »Pravo kažete, ja sam juče morala da operem šest mališana, dok sam našla svoga Milana.«

Zna se snaći. Učitelj: »Gde se nađu slonovi?« — Učenik: »Slonovi su vrlo velike životinje, pa se prema tome vrlo teško izgube.«

Osveta. Dragan: »Zaklinjem ti se, tatice; nisi me uzalud izlemao; ja ću se kasnije ljuto osvetiti tvojim unucima!«

Milan je bio vrlo dobar. Majka je zbog toga vesela te kaže: »Dodi amo, Milane, budući si bio tako dobar, dobićeš poljubac.« — Milan primeti: »Je l' da, mamice, ti nemaš više bonbona.«

Dečji razgovor. »Mi postupamo s našom uzgojiteljicom kao da spada u našu obitelj.« — »Mi ne smemo tako. Mi moramo biti prema našoj vrlo učtivi.«

Nasamario ga. »Šaljem ti zamoljenih deset dinara«, piše stric sinovcu. »Ali se čudim da kao student matematike činiš tolike pogreške. Deset piše se samo s jednom ništicom, ne s dve, kao što si ti pisao...«

Iz uredništva

Rukopisi za naredni broj (mart) neka se pošalju uredništvu najkasnije do 10 marta. Ovaj datum važi za svaki broj t. j. do 10-oga u svakom mesecu treba poslati rukopise za broj, koji izlazi u tom mesecu.

Pisma, koja se upućuju uredništvu moraju biti potpisana. Sastavke u listu možemo objaviti pod šifrom i pod pseudonimom, ali za ime pisca uredništvo mora da zna. Zbog toga svoja pisma uvek potpisujte čitljivo i punim imenom i prezimenom; navedite i zanimanje.

Širite svoj list, sarađujte u njemu i preporučujte ga i drugim naraštajcima i naraštajkama. — Zdravo!

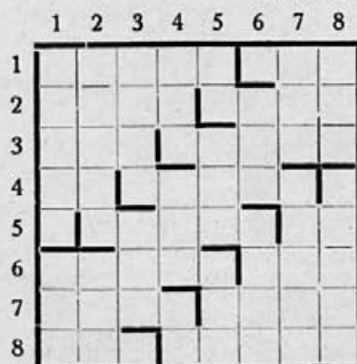
Rešenja iz br. 1

Ispunjalka (Ivo Mileta): 1) Juni, 2) Ura, 3) Gala, 4) Oda, 5) Stil, 6) Lav, 7) Arap, 8) Val, 9) Idve, 10) Jak, 11) Area; od I—II: Jugoslavija.

Križaljka (Zlatko Veritas): Položeno: 1) Poruka, 7) Mi, 9) Ariman, 10) Im, 11) Ri, 12) Mi, 13) So, 14) AG, 15) Am, 16) Ir, 17) Li, 18) Ra, 19) Sa, 20) In, 21) Il, 22) Iliada, 27) Zavala, 30) Pandan, 31) Aleman, 32) Milena, 38) Indija, 39) Ararat, 40) Tar, 41) Ikarus, 45) Ale, 46) Sit, 47) Marica, 50) Da, 52) Ma, 54) Otoman, 55) Sakupi, 61) Ol, 62) Ad, 63) Ataman, 64) Mi, 65) Ira, 66) Re, 67) Ri, 68) Ogist, 70) An, 71) AC (August Cesarec), 72) Val, 73) Jo, 74) Li, 75) Itaka, 78) Ed, 79) Ej, 80) No, 81) Oto, 83) Vozila, 86) Ir, 87) Ab, 88) Orakel; Uspravno: 1) Paraliza, 2) Original, 3) Ri, 4) Um, 5) Kamarila, 6) Animalan, 7) Misisipi (Reka v Ameriki in ne v Egiptu kot je pomotoma navedeno v tekstu Križaljke), 8) Imoralan, 23) Ind, 24) Adi, 25) Daj, 26) Ana, 28) VE, 29) Am, 32) Mati, 33) Irak, 34) Lada, 35) Er, 36) Na, 37) At, 42) Rasim, 43) Ulica, 44) Setan, 47) Mo, 48) At, 49) Ro, 50) Domovini, 51) Aligator, 52) Mart, 53) Ada, 55) Sarajevo, 56) Atenodor, 57) Ka, 58) Um, 59) Paralele, 60) Inicijal, 65) Is, 69) Ila, 76) Ko, 77) Ata, 82) Ob, 84) Za, 85) Ik.

Križaljka

Sastavili naraštajci Sokolskog društva Beška

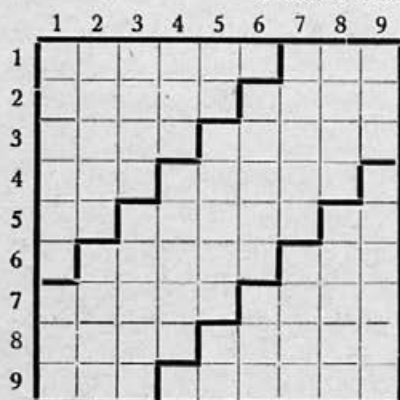

Vodoravno: 1) Naša pokrajina — vrtlog; 2) Dragi kamen — domaća životinja; 3) Sprat — duševno nerazvijen; 4) Prvak — ruši — sa; 5) Suglasnik odnosno vokal — svetačka slika — da li; 6) Bečki nogometni klub — tišina; 7) Muslimansko ime — govede masti; 8) Brojanje kod tenisa — deo govedeg mesa.

Uspravno: 1) Jedan metal, naše ostrvo; 2) Ribari — naziv; 3) Trgovački izraz — pet sto — suglasnik; 4) Prijatelj (franc.) — vrednosni papir — konj; 5) Zamenica — suprotno od noći — jedna neman; 6) Suglasnik — vrtlog — ljubav; 7) Ivice — muško ime; 8) Oružani sukob — od toga se pravi metla.

Križaljka

Sastavili naraštajci Sokolskog društva Beška

Uspravno i vodoravno: 1) Lanci — divlja životinja; 2) Kozmetička tvornica — Kantar; 3) Planina u Bugarskoj — sapet; 4) Žensko ime — odan — suglasnik; 5) Njega — oblik od glagola sedeti — upitna zamenica; 6) Vokal — naš veliki rudnik — bista; 7) Neravan — čuva glavu; 8) Tako se kaže mađarski »da« — vajar; 9) Ura — pravi se od tvrda hleba.

Zagonetne adrese

(Zlatko Veritas)

1 <i>Brat</i> <i>Dr. VINKO I. OKEN</i>	2 <i>Brat</i> <i>BOGDAN E. POKOJAN</i>
3 <i>Sestra</i> <i>ALICA BOHOK</i>	

1. Bogataš je on još iz svetskog rata,
Hiljadama teškim sada on barata.

2. Čudno li je zvanje ovog morskog vuka,
Zbog kojega čašćen je od puka.

3. Naša ljupka seka u hotelu jednom
Budi goste sa pesmicom čednom...

Zagonetna poselnica

(Zlatko Veritas)

DINKO K. Š. NAZOR KLIS
--

Ovaj Dinko Nazor čudnoga je soja,
Komediju stvori od svojega zvanja;
Slova u imenu istoga su broja
Kao i naslov mu zvanja i znanja.
Od njegova imena hajde stvori zvanje sada
i dobićeš usput komediju Trifkovića tada.